

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum	:	8 augustus 2023
Voorstel van	:	college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	:	Prioriteitennota RNOB 2023
Portefeuillehouder	:	C.J.M. van den Elsen

Samenvatting:

Aan de gemeenteraad is de concept prioriteitennota '*Prioriteren voor meer slagkracht*' van Regio Noordoost Brabant (RNOB) voorgelegd. In de prioriteitennota staat welke thema's en projecten gemeenten en waterschappen in RNOB de komende jaren wel én welke niet (meer) samen bovenlokaal oppakken. Hierin worden de prioriteiten gesteld uit de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van RNOB. Door het werken met de Prioriteitennota vervalt de noodzaak om al in 2024 een nieuwe Samenwerkingsagenda op te stellen. De voorgestelde prioritering is gebaseerd op de ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en de financiële middelen die momenteel door de gemeenten en waterschappen beschikbaar zijn gesteld. Het advies is om in te stemmen met de voorgestelde Prioriteitennota van de RNOB.

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met de per hoofdgave opgenomen prioriteiten in de Prioriteitennota RNOB 2023;
 2. In te stemmen met een prioritering in de lobby richting Rijk en Provincie op:
 - a. Nieuwe Regio Deal;
 - b. Nationaal Programma Landelijk Gebied (stikstof, landbouw, natuur);
 - c. Verstedelijkingsakkoord (wonen en mobiliteit/bereikbaarheidsarmoede).
 3. In te stemmen met een verkenning naar de verbreding en verbinding van de huidige opgaven met die van 'sociale agenda' in onze regio;
 4. In te stemmen met de kansen en aanbevelingen die we dus voorlopig niet uitvoeren;
 5. In te stemmen met het verwerken van eventuele consequenties van uw besluitvorming voor de nieuwe samenwerkingsafspraken en deze separaat aan u voor te leggen in 2024 bij de besluitvorming over een nieuw Samenwerkingsconvenant (2025 t/m 2028);
 6. In te stemmen met het model van 'kruisbestuiving' waarbij de Regionale Samenwerkingsagenda langjarig de basis vormt voor onze samenwerking, de Prioriteitennota als instrument geldt voor tussentijdse bijstellingen, met name als gevolg van lokale verkiezingen.
-

Inleiding/probleemstelling:

Hierbij bieden wij u de concept prioriteitennota 'Prioriteren voor meer slagkracht' van Regio Noordoost Brabant (RNOB) aan. In de prioriteitennota staat welke thema's en projecten gemeenten en waterschappen in RNOB de komende jaren wel én welke niet (meer) samen bovenlokaal oppakken. Hierin worden de prioriteiten gesteld uit de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van RNOB.

Op 10 mei jl. heeft RNOB een verenigde voorbereidende bijeenkomst (VVB) georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst zijn de door raads- en AB-leden ingediende suggesties en wijzigingsvoorstellen besproken en is hierover een peiling geweest. Het Dagelijks Bestuur van de RNOB heeft ingestemd met de ingediende voorstellen die een meerderheid hebben gekregen. Deze voorstellen zijn verwerkt in de prioriteitennota die in dit voorstel aan u wordt toegelicht en waarbij wij u vragen daarmee in te stemmen.

Relatie met eerdere besluitvorming:

Raadsbesluit 5 maart 2020 "Voorstel continueren regionale samenwerking" waarin het navolgende is besloten:

1. Regio Noordoost Brabant:
 - a. Vaststellen van de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' van Regio Noordoost Brabant met dien verstande dat daarin de punten 3 6 zoals genoemd in het addendum worden opgenomen;
 - b. Kennismaken van het basisdocument voor de samenwerkingsafspraken van Regio Noordoost Brabant en instemmen met het aanvullen van deze afspraken met de punten 1 en 2 van het addendum;
 - c. Instemmen met het verlengen van de samenwerking op basis van het convenant 'regionale samenwerking Regio Noordoost Brabant 2021-2024' met dien verstande dat hierin de punten 1 en 2 van het addendum worden opgenomen.
2. Stichting AgriFood Capital:
 - a. kennismaken van de nieuwe Strategische Agenda van de Stichting AgriFood Capital.
3. Instemmen met een financiële bijdrage van 3,00 per inwoner per jaar voor Regio Noordoost Brabant voor de periode 2021 tot en met 2024, waarvan in beginsel 1,44 per inwoner per jaar aan AgriFood Capital BV wordt toebedeeld.
4. Noordoost Brabant Werkt:
 - a. kennismaken van de strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt;
 - b. instemmen met financiële bijdrage van 1,00 per inwoner per jaar aan de strategische WERKagenda 'Op weg naar 2030' van Noordoost Brabant Werkt.

Beoogd resultaat:

Door het werken met de (tussentijdse) Prioriteitennota vervalt de noodzaak om al in 2024 een nieuwe Samenwerkingsagenda op te stellen en vast te stellen. Die noodzaak is er ook om inhoudelijke redenen niet omdat onze opgaven langjarig zijn en voorlopig niet fundamenteel zullen wijzigen.

Keuzemogelijkheden:

U kunt ervoor kiezen om niet in te stellen met de prioriteitennota. Indien u hiervoor kiest zal er (opnieuw) overleg plaatsvinden met de RNOB over de prioritering van de opgaven. In dat geval dient er tevens met de andere gemeenten en waterschappen overleg plaats te vinden. U heeft als raad een informatiebijeenkomst bijgewoond waarin deze prioriteitennota aan u is toegelicht en u uw opmerkingen heeft doorgegeven. Deze opmerkingen zijn door RNOB verwerkt en in de prioriteitennota weergegeven.

Argumenten:

Samen met de RNOB zijn we een paar jaar onderweg in de uitvoering van de Regionale Samenwerkingsagenda 'Richting 2030', waarin er nieuwe ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op deze agenda. Daarom zetten we nu de 'peilstok' in de uitvoering van de opgaven. Geen uitgebreide evaluatie, wel opnieuw de politiek-bestuurlijke focus bepalen. Waarom?

1. Er zijn lokale verkiezingen geweest die hebben geleid tot nieuwe coalitie-/bestuursakkoorden die ook (nieuwe) richting geven aan onze regionale ambities. Welke accenten leggen die akkoorden dan:
 - Een vitaal (leefbaar) landelijk gebied en transitie naar kringlooplandbouw;
 - Versnelling van de woningbouw;
 - Verduurzaming van de woningvoorraad en bedrijventerreinen;
 - Duurzame bereikbaarheid en systeemverandering in de mobiliteitsopgave;
 - Verminderen van de spanning op de arbeidsmarkt.
2. Het huidige regeerakkoord (2021) biedt kansen voor onze regio en voor de regionale samenwerking. Die kansen liggen vooral op het gebied van verschillende fondsen (groeifonds, transitiefonds landelijk gebied, mobiliteitsfonds, klimaatfonds etc.). Aanleiding om kritisch te kijken naar wat we wel en niet oppakken.
3. De wereld om ons heen staat niet stil en mondiale ontwikkelingen raken ons steeds vaker. De coronapandemie, oorlog in Oekraïne, verdroging, het zijn voorbeelden van ontwikkelingen die om snel schakelen vragen op vlakken als energiearmoede, stroomstop, verduurzaming van woningen, zuinig met water omgaan, etc.
4. Derden hebben adviezen uitgebracht over onze regionale samenwerking (Onderzoek naar Bestuurlijk Regionale Ecosystemen (BRE) door Berenschot en Rijks Universiteit Groningen en rekenkameronderzoek door Bernheze, Boxtel en Meierijstad).

De organisatie van RNOB heeft echter beperkte capaciteit en middelen waardoor prioriteren van de opgaven uit de Samenwerkingsagenda noodzakelijk is. In de nota legt de RNOB een prioriteringsvoorstel aan u voor.

Prioritering in onze hoofdogaven

1. Het organiseren van regionale regie op de verwachte gebiedsgerichte aanpakken in onze regio is noodzakelijk om de stikstofuitstoot terug te dringen, natuur te herstellen en te completeren en de landbouw te verduurzamen in de richting van de kringlooplandbouw. We doen dat op de onderdelen waar we een gemeenschappelijk belang hebben en organiseren daarvoor middelen, capaciteit en kennisontwikkeling.
2. Het klimaatadaptatieprogramma om de veranderingen in het klimaat (verdroging en vernetting) het hoofd te bieden voldoet niet meer aan de vereisten. Er is behoefte aan een actualisering om beter te kunnen voldoen aan de gevolgen van klimaatverandering.
3. Er komen de nodige ruimteclaims op ons af, zoals wonen, energie, water, natuur, etc. "Als we alles willen faciliteren, hebben we twee keer Brabant nodig," aldus Commissaris van de Koning Ina Adema. Dat gaat niet en vraagt om afwegingen en lastige keuzes maken. Daar zullen we meer dan in het verleden ook water en bodem bij moeten betrekken. In die brede afweging horen ook de energielocaties die voortvloeien uit de RES Noordoost-Brabant. Dat gaan we in de regio samen doen in een actualisering van onze regionale Omgevingskoers. We gaan dit ook samen met de provincie Noord Brabant doen omdat deze door het Rijk gevraagd is een soortgelijke afweging in ruimteclaims te doen op provinciaal niveau ('Ruimtelijk Voorstel'). Dit proces kent op dit moment overigens een hoge dynamiek en intensiteit en laat zich lastig plannen.
4. Het Rijk pakt niet alleen de regie terug op de Ruimtelijke Ordening, maar ook op de woonagenda. Met Rijk en provincie zetten we daarom in op een versnelling van de woningbouw en verduurzaming van de huidige voorraad (o.a. via de Regionale Woondeal). Betaalbaar wonen voor de juiste doelgroepen is daarbij onze inzet, met name voor die mensen die nodig zijn voor de arbeidsmarkt.
5. Gekoppeld aan de woningbouw leggen we in ons mobiliteitsprogramma vooral het accent op fiets, OV en verkeersveiligheid. Met name de bereikbaarheid van kleine kernen is een gemeenschappelijke zorg en vraagt om een regionale aanpak.

6. Als gevolg van de onzekerheid op de energiemarkten gaan we de verduurzaming van onze bedrijventerreinen versnellen (circulair en duurzame energievoorziening) waarbij we ook gezamenlijk de mogelijkheden van het klimaatfonds verkennen
7. In onze zoektocht naar een circulair voedselsysteem hebben we innovatie- en experimenteerruimte nodig. Dat doen we o.a. met een doorontwikkeling van AgroProeftuin De Peel. We koppelen dit aan een stimuleringsprogramma voor startende en doorgroeiende bedrijven.
8. In onze lobby in Den Haag focussen we op: (1) de gebiedsgerichte aanpak van het landelijk gebied, (2) versnelling van de woningbouw en (3) een vervolg op de huidige Regio Deal.

Prioritering in onze wijze van regionale samenwerking

1. We zien een maatschappelijke ontwikkeling om de mens meer centraal te stellen in de opgaven waar we voor staan. We zien dat terug in het thema 'brede welvaart' en we zagen het terug in een toenemende publieke-waarde creatie uit het BRE-onderzoek. We geven prioriteit aan het zoeken naar een verbinding van onze huidige opgaven met de 'sociale agenda'.
2. We gaan intensiever samenwerken met waterschap Aa en Maas en De Dommel vanwege verwevenheid van de water- en bodemopgave aan andere regionale opgaves en de noodzaak om water en bodem meer sturend te maken.
3. Complexe opgaven, zoals in het landelijk gebied (stikstof) en in de woonopgave, dwingen ons om niet altijd via de bekende verdeling in bestuurlijke portefeuilles te werken maar om meer 'opgavegericht' werken. Dit wil zeggen: integraal, rekening houdend met verschillende (sectorale) belangen en met een scherpe(re) afwegingen tussen die belangen.

Prioritering in onze samenwerking met provincie Noord-Brabant en Rijk

1. We geven prioriteit aan die trajecten waar het Rijk op korte termijn duidelijkheid biedt over de procesgang en waar op de korte en middellange termijn de meeste kans op succes bestaat: (1) de gebiedsgerichte aanpak van het landelijk gebied, (2) versnelling van de woningbouw en (3) een vervolg op de huidige Regio Deal.
2. De strategische samenwerking met de provincie Noord-Brabant versterken wij door aan de voorkant van majeure processen verwachtingen scherper te krijgen én door meer en eerder in 'co-creatie' te werken (één-overheid-gedachte). We zoeken daarbij in eerste instantie de verbinding op dezelfde opgaven als in onze samenwerking met het Rijk.

Wat wordt er door de RNOB voorlopig niet opgepakt

Prioriteren betekent scherpe keuzes maken. Dat betekent dat we een aantal zaken niet kunnen oppakken. De volgende aanbevelingen uit het eerder genoemde BRE-onderzoek kunnen vanwege de beperkte menskracht en middelen op dit moment niet worden opgepakt:

1. Het betrekken van regionale maatschappelijke organisaties (ecosystemen) bij de samenwerking.
2. Als het gaat om de vergroten van de slagkracht van onze triple helix organisatie (stichting AgriFood Capital) geldt dat de focus blijft op agrifood, omdat er geen of onvoldoende urgentie en capaciteit is om te verbreden naar andere economische sectoren.
3. Het uitbreiden van de regionale samenwerking met meer (strategische) capaciteit blijft beperkt. Dat heeft geleid tot hiervoor genoemde prioriteiten in de samenwerking met én lobby naar Rijk en provincie. Een aantal kansen kunnen we hierdoor niet oppakken(zie hierna);
4. Nieuwe bestuurscultuur: het BRE onderzoek constateert dat we bestuurlijk te aardig zijn voor elkaar en verschillen in standpunten niet expliciet genoeg maken. Dat leidt op termijn tot ongenoegen. Hun advies is om meer met elkaar de verschillen op te zoeken en dat explicieter te bespreken. Kortom, het mag harder op de inhoud maar we moeten zacht blijven op de relatie. We zijn ons er van bewust maar een cultuurverandering vraagt ook om een specifieke aanpak, die momenteel niet geleverd kan worden.

Ook als we kijken naar de kansen uit het landelijk Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' moeten we constateren dat we als RNOB een aantal zaken ook niet regionaal (gezamenlijk) kunnen oppakken. Zoals daar zijn:

1. Klimaatfonds (vergroenen industrie, verbeteren elektriciteitsnetten, verduurzamen energieproductie etc.);
2. Groeifonds (fonds voor economische topsectoren);
3. Innovaties (onderzoeksfonds);
4. EU-fondsen, anders dan die gaan over de agrifoodsector.

Verenigde Voorbereidende Bijeenkomst van gemeenteraden (VVB)

Op 10 mei jongstleden waren alle raads- en AB-leden uit de regio Noordoost Brabant uitgenodigd voor een zogenaamde Verenigde Voorbereidende Bijeenkomst (VVB). De VVB is vooral bedoeld als informele opiniërende bijeenkomst voorafgaand aan de besluitvorming in de afzonderlijke gemeenteraden en algemeen besturen.

Voorafgaand aan de VVB is een informerende/toelichtende webinar georganiseerd. Tijdens de VVB zijn drie suggesties en vijf wijzigingsvoorstellen op de Prioriteitennota RNOB ingediend. Hierover is een debat gevoerd en heeft hierover tot slot een peiling plaatsgevonden.

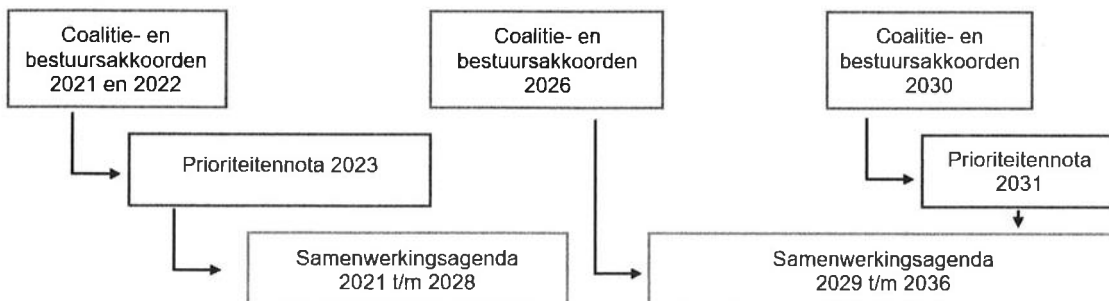
Een samenvatting is bijgevoegd, inclusief een overzicht van welke suggesties en wijzigingsvoorstellen zijn overgenomen. Hieronder treft u dit overzicht beknopt aan alsook de wijze waarop deze suggesties en wijzigingsvoorstellen zijn verwerkt in de Prioriteitennota die nu aan uw raad/algemeen bestuur voorligt.

Nummer	
Suggestie 1 Tegengaan van bereikbaarheidsarmoede	<i>In de samenvatting op blz. 4 bij 'Sterk Verhaal/Lobby' toegevoegd 'en bereikbaarheidsarmoede' en op blz. 16: 'Op dit thema 'bereikbaarheidsarmoede' voeren wij actief lobby richting Provincie Noord-Brabant.'</i>
Suggestie 3 Strategische capaciteit RNOB (voorstel gewijzigd in de schorsing)	In de Prioriteitennota is dit opgenomen op bladzijde 11: <i>'In de jaarlijkse planning- en control-instrumenten wordt inzichtelijk gemaakt de inzet van de ambtelijke capaciteit van de aangesloten gemeenten en waterschappen gerelateerd aan de uitvoering van de regionale samenwerkingsagenda. Hiermee houden we inzicht in de balans tussen gestelde prioriteiten en beschikbare capaciteit. Op basis van de gestelde prioriteiten in deze nota en de huidige capaciteit verwachten wij dat er een goede balans is.'</i>
WV4 XXL-Logistiek (voorstel gewijzigd in de schorsing)	De huidige tekst wordt vervangen op bladzijde 17 door: <i>'We maken XXL logistiek enkel mogelijk op speciaal daarvoor aangewezen bedrijventerreinen in de regio. Binding met, en waarde toevoegen aan de regionale economie en structuur, zijn belangrijke vestigingsvoorwaarden. Op overige bedrijventerreinen ontmoedigen we – waar mogelijk – XXL logistiek.'</i>

Werken met Prioriteitennota's

Door het werken met de (tussentijdse) Prioriteitennota vervalt de noodzaak om al in 2024 een nieuwe Samenwerkingsagenda op te stellen en vast te stellen. Die noodzaak is er ook om inhoudelijke redenen niet omdat onze opgaven langjarig zijn en voorlopig niet fundamenteel zullen wijzigen.

In schema ziet dat er als volgt uit:

Het verbinden van de agenda's van gemeenten en waterschappen met de regionale samenwerkingsagenda maakt ons als regio sterker en geeft ons een stevigere positie naar andere overheidspartners. Door deze 'kruisbestuiving' wordt de politiek-bestuurlijke focus duidelijker. Dat gebeurt ook in (lokale) 'regiotafels' die al in enkele gemeenten worden georganiseerd. Deze tafels zijn bedoeld om de gemeenteraden en algemeen besturen van waterschappen beter in de positie te brengen zodat zij ook daadwerkelijk kunnen sturen op de Samenwerkingsagenda. En dát vraagt weer om meer duidelijkheid over waar we staan per hoofdpogave. Wat we doen per opgave staat toegelicht in jaarverslagen. Maar wat bereiken nu? Hoe staat de regio ervoor en wat is de trend? Om daar meer duidelijkheid in te krijgen, hebben we samen met AgriFood Capital recent een Staat van de Regio Noordoost Brabant (SvdR) ontwikkeld. De resultaten van deze monitor hebben we nadrukkelijk betrokken in het antwoord op de vraag hoe onze regio ervoor staat waar de regionale samenwerking we nu staan in de samenwerking en onze opgaven.

Financiële gevolgen en dekking:

De voorgestelde prioritering is gebaseerd op de ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en de financiële middelen die momenteel door de gemeenten en waterschappen beschikbaar zijn gesteld. Met de huidige middelen en menskracht is dit prioriteringsvoorstel uitvoerbaar. In deze Prioriteitennota is ook opgenomen welke opgaven geen prioriteit hebben gekregen. Indien bij lokale besluitvorming meer of juist minder taken bij RNOB worden belegd, zal de impact daarvan op capaciteit en/of middelen worden verwerkt in het voorstel van het nieuwe Samenwerkingsconvenant, dat in 2024 aan de gemeenteraden en AB-waterschappen voor instemming zal worden voorgelegd.

De mogelijke consequenties van uw besluitvorming over deze prioritering in de opgaven vormen de basis voor een actualisering van onze samenwerkingsafspraken in 2024 die we eerder (Samenwerkingsconvenant uit 2021) met elkaar gemaakt hebben. Daarmee vormen lokale coalitie-/bestuursakkoorden en waterschapsakkoorden (meer) de basis voor onze regionale samenwerking. En houden we vast aan langjarige afspraken. Tegelijkertijd kunnen we op de kortere termijn flexibel omgaan met de prioritering van de afspraken, mede gebaseerd op actuele ontwikkelingen.

Risico's:

Er zijn geen risico's aan dit voorstel verbonden.

Communicatie:

Uw besluit wordt aan de RNOB toegezonden.

Uitvoering en evaluatie:

-

Voorstel:

Aan uw raad wordt gevraagd:

1. In te stemmen met de per hoofdpogave opgenomen prioriteiten in de Prioriteitennota RNOB 2023;
2. In te stemmen met een prioritering in de lobby richting Rijk en Provincie op:
 - a. Nieuwe Regio Deal;
 - b. Nationaal Programma Landelijk Gebied (stikstof, landbouw, natuur);
 - c. Verstedelijkingsakkoord (wonen en mobiliteit/bereikbaarheidsarmoede).
3. In te stemmen met een verkenning naar de verbreding en verbinding van de huidige opgaven met die van 'sociale agenda' in onze regio;
4. In te stemmen met de kansen en aanbevelingen die we dus voorlopig niet uitvoeren;
5. In te stemmen met het verwerken van eventuele consequenties van uw besluitvorming voor de nieuwe samenwerkingsafspraken en deze separaat aan u voor te leggen in 2024 bij de besluitvorming over een nieuw Samenwerkingsconvenant (2025 t/m 2028);
6. In te stemmen met het model van 'kruisbestuiving' waarbij de Regionale Samenwerkingsagenda langjarig de basis vormt voor onze samenwerking, de Prioriteitennota als instrument geldt voor tussentijdse bijstellingen, met name als gevolg van lokale verkiezingen.

Burgemeester en wethouders van Boekel,

de secretaris,

de burgemeester,

Mr. J.G. Marcic

C.J.M. van den Elsen

Bijlagen ter inzage:

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

1. Concept prioriteitennota "*Prioriteren voor meer slagkracht*" RNOB
2. Wijzigingsvoorstellen en suggesties die in de VVB zijn ingediend voor Prioriteitennota RNOB
3. Samenvatting bijeenkomst 10 mei 2023 raads- en AB-leden